

Wf
1725

III, 16.

216.

III, 16.

DE
SVMMS. SERENISSIMAE. GENTIS. ERNESTINAE
IN. REM. ALTENBURGENSIVM. SCHOLASTICAM
MERITIS
PROGRAMMA. VIII

QVO
SERENISSIMI. PRINCIPIS. AC. DOMINI
DOMINI
FRIDERICI. III

DVCIS. SAXONIAE
IVLIACI. CLIVIAE. MONTIVM. ANGRIAE. ET. WESTPHALIAE
LANDGRAVII. THVRINGIAE. MARCHIONIS. MISNIAE. PRINCIPIS. COMITIS. HENNE
BERGAE. COMITIS. MARCAE. ET. RAVENSBERGAE. DYNASTAE
RAVENSTEINII. ET. TONNAE

PRINCIPIS. AC. PATRIAE. PATRIAE
LONGE. CLEMENTISSIMI. OPTIMI
NATALIS. EXOPTATISSIMVS

D. VII. KAL. MAI. 1857. RECVRRENS
GRAS. AVDITA. POST. MERIDIEM. HORA. IIII
IN. ILLVSTRI. FRIDERICIANO. GYMNASIO
IVSTAE. IN. DEVM. AC. PRINCIPEM. PIETATI. CONVENIENTER
CELEBRANDVS. INDICITVR

ET. SIMVL
PERILLVSTRES. EXCELLENTISSIMI. ATQVE. AMPLISSIMI
AVLAE. ATQVE. VRBIS. PROCERES
MAECENATES. MAXIMI
CVRATORES. GYMNASII. SPECTATISSIMI. GRAVISSIMI
RELIQVI. REL. SCHOLASTICAE. PATRONI. ET. FAVTORES
O. O. HONORATISSIMI. AC. DOCTISSIMI

VI. DVOS
EQVESTRIS. ORDINIS. VERA. MENTIS. NOBILITATE. INSIGNES
ET. TRES
ORDINIS. CIVICI. INGENIO. AC. PROBITATE. COMMENDABILES

IUVENES
PVBLICE. DICTVROS
INDVLGENTER. AC. BENEVOLE. AVDIRE. VELINT
DEMISSE. AC. DECENTER. ORANTVR

A
M. IOANNE. GOTTFRIDO. MOERLINO
ILL. FRIDERICIANI. GYMNASII. DIRECTORE
LATINAE. IENENSIVM. SOCIETATIS. COLLEGA. HONORARIO

ALTENBURGI. EX. OFFICINA. RICHTERIA

Si vnquam Paullini illius praecepti (*) memores, in precibus ad DEVM pro Principibus omnibusque magistratibus fundendis toti esse debuimus, nunc sane debemus esse, in ea reseruari tempora, quibus, nisi ipse REGVM REX. O. M. communem Germanorum patriam respiciat, pacemque poscentes clemens auidiat, grauissima omnes pericula circumstant. Merito igitur diuinam grati ac venerandi praedicamus prouidentiam, quae nos in confinio publicae calamitatis positos adhuc intactos seruauit, alumnasque pacis, ingenuas artes, in otio inconcussio tractare atque imperturbata tranquillitate frui passa est, et, quod optabilem omnium est laetissimum, nobis faustissimi omnis instar diem VII. Kalend. Maii, SERENISSIMI PRINCIPIS. AC. DOMINI DOMINI FRIDERICI. III. DVVIS. SAXONIAE IVLIACI. CLIVIAE. MONTIVM. ANGRIAE. ET. WESTPHALIAE LANDGRAFIL THVRINGIAE. MARCHIONIS. MISNIAE. PRINCIPIS. COMITIS. HENNEBERGAE. COMITIS. MARCAE. ET RAVENSBERGAE. DYNASTAE. RAVENSTEINIL. AC. TONNAE PRINCIPIS. NOSTRI. DOMINI. ET. PATRIS PATRIAE. LONGE. CLEMENTISSIMI. OPTIMI NATALEM. AVSPICATISSIMVM felici fidere reducec, non tantum votorum ante hunc annum efficaciter factorum testem constituit, sed spem etiam inicit, eorum, quae hodie piis precibus petituri sumus, obtinendorum, saepiusque lucem hanc cum vniuersa patria in illustri Fridericiano Gymnasio inter gratulationes ac vota celebrandi. Hac coelestis gratiae fiducia confirmatus, nunc ad ea, quae de Summis SERENISSIMAE. GENTIS. ERNESTINAE in rem Altenburgenisium scholasticam meritis hac anniuersaria sollempnitate scribere instituit continuanda progredior.

Non frustra speravi fore, vt contingat mihi notitia eorum, qui iis temporibus, quibus rei scholasticae quaedam vel mutationes vel accessiones factae sunt, Inspectores exlitterunt. Respondit ipse *Senatus Amplissimi*, quam gratus veneror, beneuolentia. Communicatus est mecum liber antiquitate sua aestimabilis, qui inscribitur. *Burgerbuch des Raeths zue Alldenburgk, dorinnen alle Burgere, wenn vnnd zu welcher Zeit, ein Jeder sein Burgerrecht alhier erlanget vnd bekommen, verzeichnet wurden. Angefangen Freitags nach Egidii. Ao. dni XVCCXII. Aus dem Stadtbuchern gezogen*, in quo non tantum singulorum qui ciuitatem consecuti sunt, sed Consulum etiam ac Senatorum continua annorum serie rescriptis Principum comprobatorum nomina continentur. Parum absuit, quin

(*) I. Tim. II. 2.

anno clo 15 XXIX quo dedicatio scholae facta est, alios, quam superiori programme a me indicatos, in Senatu fuisse, opinatus fuerim, praefertum cum alia huic anno adscripta nomina intellexerim; sed recte se res habet. tum enim annui magistratus Bartholomaei, i. e. IX. Kal. Septembr. die adhuc terminabantur, postero demum anno XXX in proximum a Purificationis Mariae festo diem dominicum IOANNIS ELECTORIS, consensu translati, cuius rei fidem faciunt litterae, Principis auctoritate a Consiliariis eius Torgavia missae: *Nach deme Ihr auch der Raeth in euerm Schreiben das Ihr aus etzlichen Vrsachen, die ihr vns angezeiget vnd mit bewilligung den eingang vnd sitz des Raeths zu uerrucken bedacht, also dienevil hievor ein Raeth allewege vmb Barthelomei eingegangen, das er hinforder iherlich auff den Sonntag nach Purificationis Marie gehen vnd das also der izige konfftige Neue Raeth, auff Sonntag nechst nach Barthelomei anfordt ein ganz Ihr aus Regiren, vnd nach ausgang deselben Ihars wieder bis vff den fontagk nach Purificationis Marie im Regiment bleiben solle, vnd also bis vff Sonntag nach Purificationis im XXXII Jhare erst wiederum ein Neuer Raeth, vnd forder also von Jhar zu Jhar besteltiget wüirde. Als haben wir in deme Euer des Raeths bitte vnd die Vrsachen dazu betvegenden angesehen: Vnd thun an staet Hochgenantts vnsers gnedigsten Herrn solliches hirmit bewilligen, das es deremassen hinforder wie obvermeldt solle gehalten werden.*

Praefectorumque Amplissimorum etiam in obeunda cura rei scholasticae primitivae quaedam partes fuerint, equidem fateor inuestigare non contigisse, verocoque, vt certi quidquam definiti possit, cum ante hos circiter triginta annos ipsum praetorium cum maxima chartarum verustarum parte incendio sit absumtum, Reuerendissimus autem Confessus Ecclesiasticus, ex cuius tabulario defectus ille suppletus esset, dedicatae scholae anno nondum existerit. Quodsi tamen constatae locus esset, non omnino improbabili ratione aientem amplecti posse sententiam mihi viderer, ex iis, quae in saepius a me laudato Foersterianae industriae monumento exstant: *Als der Cantor allhier Paul Köhler gestorben, hat der Kath den Cantor zu Rochlitz Balthaf. Thammen auf recommendation des Hauptmanns dafelbst Heinrichs von Bünau haben wollen, DER SCHOESSER aber Elias Nandelstade hat seinen Bruder den Cantor zu Anstadt haben wollen, nisi in tabula Cantorum seriem exhibente, et in ipso Foersteri manu scripto volumine Nandelstadius ante ipsum Kohlerum esset positus.*

Dolebam superiori anno IOANNIS. HAMBURGI postea HAMERICI dicti inter Rectores scholae mentionem faciens, tacitus mecum, de viro per totos XL annos de iuuentute praeclarissime merito memoriae prodita ne quidem quatuor integros versus elicere, nunc plura me de eo adferre posse, eo impensius gaudeo, quo certiora ex eo tempore a Celeberrima LOEBERORVM gente sum edoctus, quae ab ipso hoc praefantissimo viro maternum genus deducit. Ienae natus optimarumque artium studiis excoltus, per totum quinquennium SERE NISSIMORVM PRINCIPVM IOANNIS. WILHELMI FRIDERICI WILHELMI et IOANNIS munificentia sustentatus est et ad iuuentutem bene instituentiam quasi praeformatus. Iuvat ipsius ex dedicatoria ad Illustri-
 simum Principem IOANNEM ERNESTVM IOANNIS. Filium epistola, Quaestionibus Dialecticis praemis-
 sa, verba adicere: *Tuae Celsitudini Illust. et Generos. Princeps has lucubraciones meas Dialecticas inscribere ac dedicare, inque tuam fidem et patrocinium commendare, aequissimum duxi, vt haec dedicacione aliquam grati animi significacionem ederem pro beneficiis, quae ab ILLVSTRISSIMIS ET PIEN-
 TISSIMIS PRINCIPIBVS. AC. DOMINIS. D. IOANNE. WILHELMO. AVO. TVO. D. FRIDERICO. WIL-
 HELMO. ELECTORATVS. SAXONICI. ADMINISTRATO RE. PATRVO. ET. D. IOANNE. PATRE. DVCI. SAXO-
 NIAE. DOMINIS. MEIS. CLEMENTISSIMIS, studia mea in Acaademia Ienensi per totum quinquennium foventibus ac sustentantibus amplissima et plane paterna accipi.* Cum dedicatio haec scripta sit Non. Febr. anni clo 15XCVIII, Hamericus autem in ea testetur, se iam *ultra viginti duos* annos in Altenburgensi schola constitutum docendique munere functum esse, lubens errorem expungo, in quem per schedas, quae ad manus fuerunt, inductus, annum suscepti muneris scholastici antea indicaveram fuisse clo 15LXXIV, qui fuit LXXV, vnde etiam alius error, in quem per easdem schedas incideram, corrigendus venit, in designando anno, quo Ioannes Piscatorius Ienam Altenburgo discessit, admissus, ita, vt pro anno septuageesimo tertio quintus reponatur. Neque vero docendo tantum, sed scribendo etiam iuuenibus discendi cupidus Hamericus profuit. Edi-
 dit

dit enim anno c1515XCVIII *Quaestiones Dialecticas*, multa perspicuitate commendabiles, fusu D. Balth. Mulleri Sacrorum Antifitii, et M. Abr. Langii DVCIS IOANNIS a sacris concionibus, quarum editio secunda Witebergae ex officina Cratoniana c1515CIV prodiit: *Quaestionum rhetoricarum Libros duos* pro schola Altenburgensi c1515CII, eiusdem Balth. Mulleri consilio, quibus accesserunt duae M. T. Ciceronis Orationes, altera pro A. Licinio Archia, Poeta, altera pro M. Marcello, cum argumentis et oeconomia, in quibus concinnandis Aristotelem, Ciceronem, Quintilianum, et ex recentioribus praestantissimos dicendi magistros laudabili et felici studio secutus est, cuius libelli tertia editio, quae ad manum est, Halae Saxonum typis Petri Fabri, impensis Michaelis Oelshlegelii anno c1515CXXIII prodiit: *De Figuris Grammaticis libellum* iisdem typis et impensis, quibus Quaestiones rhetoricae fuerant procuratae. Reliquit filium IOANNEM HAMERICVM Grammatea, sic Apuleius vocat, qui nobis Stadtschreiber dicitur, Altenburgensem, cui natales debuerunt IOANNES. BARTHOLOMAEVS. HAMERICVS, postea BARO de GÜLDENCRON Dotalium praedictorum Regiae Viduae Capiraneus in Suecia, FRIDERICVS. HENRICVS HAMERICVS artis salutaris Doctor reique navalis apud Hafnienfies Medicus, et MAGDALENA. CATHARINA. Maxime Reuerendo viro HENRICO. IV. LIO. BRAGERO. Sacrorum apud Ronneburgenses Antifitii nupta, per quam supra iam a me laudata LOEBERORVM gens Amplissima propagata est.

Sed haec haftenus. Sequitur, vt illud iam agam, quod ad restitutionem deuotissimae pietatis nostrae pertinet. Actus oratorius sollempnis indicendus est, tanto religiosius a nobis obeundus, quanto certiores esse possumus, eorum, quae PRINCIPVM OPTIMO expetimus, in nos omnes vberissimos redundare fructus. DEVM supplices implorabimus, vt SERENISSIMO. FRI

DERICO. III. PATRI. PATRIAE. LONGE. CLEMEN

TISSIMO longaeuitatem ac salutem, exoptatos saluberrimorum consiliorum successum omniaque vndique pacata tribuat, vt SERENISSIMAM CONIVGEM HEREDEM. FILIVM. CETEROS. LIBEROS. SERENISSIMOS seruet omnibusque in vita expetendis bonis cumulet, vt pacem denique auream largiatur. Interpretes pietatis nostrae *CRAS. AVDITA. POST MERIDIE. HORA. III. IN. ILL. FRIDERICIANO. GYMNASIO* prodiuri sunt duo Generosissimi virtutibusque Equestrem dignitatem ornantibus maxime conspicui optimamque de se spem facientes iuuenes DN. CAROLVS ALEXANDER. BOSE. Breitingensis, Eques Misnicus et DN. CHRISTOPHORVS WILHELMVS. LVDOVICVS de ROEDER. Poehlenfies, Eques Variscus ac post hos tres probitate, ingenio ac modestia insignes ordinis Ciuici iuuenes CHRISTIANVS. GOTTFRIDVS. HEVBNER. Altenburgensis. GOTTFRIDVS. FRANCKE, Smoellenfies, et GOTTFRIDVS. WINCKLER. Glauchensfies, quos vt PERILLVSTRES. EXCELLENTISSIMI. AMPLISSIMI AVLAE. ATQVE. VRBIS. HVIVS. PROCERES. MAECAENATES. MAXIMIVRATORES. GYMNASII GRAVISSIMI RELIQVI REI SCHOLASTICAE. PATRONI. ET. FAVTORES. O. O. HONORATISSIMI. AC. DOCTISSIMI indulgenter ac beneuole audire velint, demisse decenterque rogo.

DN. CHRISTOPHORVS. WILHELMVS. LVDOVICVS de ROEDER
Natalem SERENISSIMI. PRINCIPIS, si vnquam alias, nunc sane inter pias congratulationes et preces religiosissime colendum esse ostendit Carmine Gallico.

DN. CAROLVS. ALEXANDER. BOSE. Tutelarem DEI prouidentiam praedicabit Oratione Germanica.

CHRISTIANVS. GOTTFRIDVS. HEVBNER. SERENISSIMAE DOMVS. SAXONICAE in religionem christianam merita canet Carmine Latino.

GOTTFRIDVS. FRANCKE. Personas Principum inuolabiles canet Carmine Germanico.

GOTTFRIDVS. WINCKLER. Tranquillitatem rei sacrae et litterariae in terris FRIDERICIANIS laudabit Oratione Latina.

* * *

Handwritten text: *1725. 40*

Handwritten text: *1078*

ULB Halle 3
006 753 418

DE
 SVMMIS. SERENISSIMAE. GENTIS. ERNESTINAE
 IN. REM. ALTENBURGENSIVM. SCHOLASTICAM

MERITIS
 PROGRAMMA VIII

QVO
 SERENISSIMI. PRINCIPIS. AC. DOMINI
 DOMINI

FRIDERICI. III

DVCIS. SAXONIAE
 IVLIACI. CLIVIAE. MONTIVM. ANGRIAE. ET. WESTPHALIAE
 LANDGRAVII. THVRINGIAE. MARCHIONIS. MISNIAE. PRINCIPIS. COMITIS. HENNE
 BERGAE. COMITIS. MARCAE. ET. RAVENSBERGAE. DYNASTAE
 RAVENSTEINII. ET. TONNAE

AC. PATRIS. PATRIAE
 LEMENTISSIMI. OPTIMI
 EXOPTATISSIMVS
 MAIL. CL. DCCLVII. RECVRRENS
 A. POST. MERIDIEM. HORA. IIIII
 FRIDERICIANO. GYMNASIO
 PRINCIPEM. PIETATI. CONVENIENTER

BRANDVS. INDICITVR
 ET. SIMVL
 CELLENTISSIMI. ATQVE. AMPLISSIMI
 TQVE. VRBIS. PROCERES
 NATES. MAXIMI
 ASILSPECTATISSIMI. GRAVISSIMI
 PLASTICAE. PATRONI. ET. FAVTORES
 RATISSIMI. AC. DOCTISSIMI
 VT. DVOS
 VERA. MENTIS. NOBILITATE. INSIGNES
 ET. TRES
 NIO. AC. PROBITATE. COMMENDABILES
 IUVENES
 YBLICE. DICTVROS
 AC. BENEVOLE. AVDIRE. VELINT
 IE. AC. DECENTER. ORANTVR
 A
 GOTTFRIDO. MOERLINO
 ICIANI. GYMNASII. DIRECTORE
 M. SOCIETATIS. COLLEGA. HONORARIO

ALTENBURGI. EX. OFFICINA. RICHTERIA